Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0247

ES paplašināšanās sarunu institucionālās sekas

Eiropas Parlamenta 2025. gada 22. oktobra rezolūcija par ES paplašināšanās sarunu institucionālajām sekām (2025/2041(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 31. panta 3. punktu, 48. un 49. pantu,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību, jo īpaši tā 81. panta 3. punktu, 83. pantu, 136. pantu, 153. panta 2. punktu, 192. panta 2. punktu, 312. panta 2. punktu un 333. pantu,

– ņemot vērā Eiropadomes 2022. gada 23. un 24. jūnija, 2023. gada 29. un 30. jūnija, 2023. gada 26. un 27. oktobra, 2023. gada 14. un 15. decembra un 2024. gada 27. jūnija secinājumus,

– ņemot vērā Eiropadomes 2023. gada 6. oktobra Granadas deklarāciju,

– ņemot vērā Padomes prezidentvalsts 2024. gada 10. jūnija progresa ziņojumu par Eiropas nākotni,

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 23. marta paziņojumu par reformām pirms paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā 2017. gada 16. februāra rezolūciju par Eiropas Savienības darbības uzlabošanu, izmantojot Lisabonas līguma piedāvāto potenciālu[1], un 2023. gada 11. jūlija rezolūciju par ES Līgumos paredzēto pārejas klauzulu īstenošanu[2],

– ņemot vērā 2022. gada 9. maija ziņojumu par Konferences par Eiropas nākotni galīgajiem rezultātiem un 2022. gada 4. maija

---

1 OV C 252, 18.7.2018., 215. lpp.
2 OV C, C/2024/3996, 17.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.

rezolūciju par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar konferences par Eiropas nākotni secinājumiem[3],

– ņemot vērā 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par aicinājumu sasaukt konventu, lai grozītu Līgumus[4], un 2023. gada 22. novembra rezolūciju par Eiropas Parlamenta Līgumu grozījumu projektu[5] un LES 48. panta aktivizēšanu, aicinot Eiropadomi vienoties par aicinājumu sasaukt konventu Līgumu reformēšanai,

– ņemot vērā 2024. gada 29. februāra rezolūciju par padziļinātu ES integrāciju saistībā ar turpmāko paplašināšanos[6],

– ņemot vērā *Mario Draghi* 2024. gada 9. septembra ziņojumu "*The future of European competitiveness*", *Enrico Letta* 2024. gada 17. aprīļa ziņojumu "*Much more than a market*" un *Sauli Niinistö* 2024. gada 30. oktobra ziņojumu "*Safer Together – Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness*",

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Konstitucionālo jautājumu komitejas ziņojumu (A10-0177/2025),

A. tā kā deviņām no 10 valstīm, kas patlaban vēlas pievienoties ES, ir kandidātvalsts statuss, turklāt dažām no tām šis statuss ir jau daudzus gadus; tā kā kandidātvalstis ir dažādos pievienošanās procesa un sarunu posmos; tā kā Gruzija 2024. gada 28. novembrī vienpusēji apturēja sarunas par pievienošanos ES;

B. tā kā Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un citas pašreizējās ģeopolitiskās problēmas, tostarp satraucošās pārmaiņas transatlantiskajās attiecībās, piešķir jaunu ģeostratēģisku nozīmi un impulsu ES pievienošanās procesam un Eiropas apvienošanai;

C. tā kā pievienošanās Eiropas Savienībai joprojām ir uz nopelniem balstīts process, kura pamatā ir novērtējums par to, vai katrs pieteikuma iesniedzējs izpilda Kopenhāgenas kritērijus un veic nepieciešamās reformas, jo īpaši tādās jomās kā "pamatjautājumi", demokrātijas, tiesiskuma, cilvēktiesību un labas pārvaldības principu ievērošana un pieskaņošanās ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai, lai nodrošinātu, ka paplašināšanās drīzāk stiprina, nevis apdraud ES un tās vienoto tirgu;

---

3 OV C 465, 6.12.2022., 109. lpp.
4 OV C 493, 27.12.2022., 130. lpp.
5 OV C, C/2024/4216, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
6 OV C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

D. tā kā paplašināšanās ir vēsturiska apņemšanās, svarīgs ES ārpolitikas instruments, stratēģiska ģeopolitiska prioritāte un viena no sekmīgākajām ES rīcībpolitikām, kā arī ieguldījums Eiropas kontinenta nākotnē;

E. tā kā pievienošanās sarunvalstīm būtu apņēmīgi jāīsteno nepieciešamās reformas un jāpanāk konkrēts un neatgriezenisks progress paplašināšanās procesa pamatelementos; tā kā ES un dalībvalstīm būtu jāsniedz kandidātvalstīm finansiāla un tehniska palīdzība, lai tās varētu izpildīt šos kritērijus; tā kā ES vērtības un pamatprincipi nav apspriežami;

F. tā kā paplašināta ES iegūtu lielāku politisko, ekonomisko un militāro spēku un ietekmi globālajā arēnā, vienlaikus veicinot kopīgas demokrātiskās vērtības visā ES paplašināšanās reģionā; tā kā paplašināts vienotais tirgus ir svarīgs gan ES, gan pievienošanās sarunvalstīm un vienlaikus padara ES par vēl konkurētspējīgāku ekonomikas dalībnieku un pievilcīgu tirdzniecības partneri; tā kā nespēja panākt progresu ES paplašināšanās jautājumā apdraudētu ES ekonomiskās un drošības intereses un galu galā varētu pamudināt trešās valstis, kuras atrodas Eiropas kontinentā, ekonomiski un politiski pieslieties citiem blokiem (piemēram, Krievijai un Ķīnai), tā potenciāli radot konkurējošas ekonomiskās zonas un mazinot ES globālo ekonomisko ietekmi, kā arī paverot iespējas īstenot destabilizācijas centienus no ES tuvākajām kaimiņvalstīm;

G. tā kā valstis, kas ES pievienojās 2004. gadā, un ES kopumā ir piedzīvojušas ievērojamu ekonomikas izaugsmi un sasniegušas augstākus standartus vairākās jomās, tostarp IKP uz vienu iedzīvotāju vidēji ir palielinājies par 30 %; tā kā visās jaunajās dalībvalstīs IKP vidēji ir pieaudzis par papildu 12 % salīdzinājumā ar prognozēto pieaugumu, kāds būtu bijis tad, ja šīs valstis nebūtu pievienojušās ES, un tā kā šī izaugsme bija jūtama piecu gadu laikā pēc to pievienošanās; tā kā pēdējo 20 gadu laikā ES ekonomika ir pieaugusi par 27 %; tā kā valstis, kas 2004. gadā notikušās paplašināšanās laikā jau bija ES dalībvalstis, arī ir piedzīvojušas izaugsmi un labklājību, kam ir nepārprotama cēloņsakarība ar paplašinātiem tirgiem, savienotību un investīcijām, kas izriet no paplašināšanās; tā kā paplašināšanās rezultātā katrs reģions piedzīvo ekonomisko izaugsmi, taču salīdzinoši vislielākā ekonomiskā izaugsme ir nabadzīgākajos reģionos;

H. tā kā IKP uz vienu iedzīvotāju Rietumbalkānos, Ukrainā, Moldovā un Gruzijā joprojām ir aptuveni 50 % no ES IKP uz vienu iedzīvotāju, lai gan pēdējos gados dažas kandidātvalstis ir uzrādījušas stabilu ekonomisko izaugsmi, kas ļauj īstenot uz nopelniem balstītu un uz nākotni vērstu pieeju; tā kā visu ES paplašināšanās kārtu pieredze rāda, ka dalība ES, dalība ES vienotajā tirgū un piekļuve struktūrfondiem pozitīvi ietekmē ekonomisko un sociālo konverģenci; tā kā pētījumi liecina — ja tiktu uzņemtas 10 jaunas

dalībvalstis, atšķirība starp ES un ASV IKP uz vienu iedzīvotāju samazinātos par 10 %; tā kā plašāka piekļuve darba tirgiem, rūpnieciskajai jaudai, digitālajām tehnoloģijām, jo īpaši MI, kritiski svarīgiem retzemju metāliem un citiem resursiem ļautu ES paātrināt zaļo, digitālo un taisnīgo pārkārtošanos, vienlaikus samazinot tās izmaksas, un palielinātu ES stratēģisko autonomiju no Krievijas, Ķīnas un citiem sistēmiskiem konkurentiem; tā kā saskaņā ar scenārijiem, kuros būtiska paplašināšanās apvienota ar spēcīgu konverģenci, līdz 2035. gadam ES IKP varētu palielināties par aptuveni 10 triljoniem USD;

I. tā kā pirmspievienošanās instrumentiem ir svarīga nozīme, jo tie sniedz vērtīgu pieredzi konkrētām valstu vajadzībām pielāgotu modernizētu atbalsta instrumentu izstrādē, kā tas bija *Phare* (Kopienas atbalsta programma Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm), *SAPARD* (pirmspievienošanās programma lauksaimniecībai) un *ISPA* (Pirmspievienošanās struktūrpolitikas programma) gadījumā;

J. tā kā dažas ārpussavienības valstis saskaras ar dažāda līmeņa politisko nestabilitāti un ar dalību ES saistīto reformu īstenošanai šajās valstīs — kā uzskatāmi parādījušas iepriekšējās paplašināšanās kārtas — būtu jāveicina stabilitāte un tiesiskums reģionā; tā kā ES rīcībā ir plašs instrumentu kopums, ar ko nodrošināt pamatvērtību ievērošanu dalībvalstīs un aizsargāt Eiropas projekta politisko stabilitāti kopumā; tā kā šis instrumentu kopums joprojām ir jāreformē un jāstiprina, jo īpaši konsekventi īstenojot tiesiskuma mehānismu un efektīvi aizsargājot ES pamatvērtības, kas noteiktas LES 2. pantā, kā arī nosakot nosacījumus pašreizējā un nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS);

K. tā kā Komisijai un Parlamentam būtu jāizstrādā izpratnes veicināšanas kampaņas dalībvalstīs un kandidātvalstīs, lai iedzīvotājus pienācīgi informētu par paplašināšanās sniegtajām iespējām un vienlaikus apkarotu ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos no Krievijas un citām valstīm, kuru mērķis ir mazināt sabiedrības atbalstu paplašināšanās procesam;

L. tā kā ES iestāžu sistēma un jo īpaši tās lēmumu pieņemšanas procesi ir jāstiprina un jāuzlabo, lai tie būtu piemēroti pašreizējai 27 dalībvalstu Eiropas Savienībai; tā kā, gatavojoties paplašināšanās procesam, Eiropas Savienībā ir jāveic iekšējas reformas un tā kā paplašināšanās process būtu jāīsteno līdztekus institucionālajām un lēmumu pieņemšanas reformām, kas vajadzīgas, lai garantētu Savienības integrācijas spēju; tā kā, ņemot vērā turpmākas paplašināšanās perspektīvu, ES iestāžu, politikas un lēmumu pieņemšanas procedūru reforma ir svarīgāka un prasa steidzamāku rīcību nekā jebkad agrāk;

M. tā kā pirms iepriekšējām paplašināšanās kārtām vai līdztekus tām tika veiktas iekšējas institucionālas reformas attiecībā uz ES pārvaldību un tā kā šie paplašināšanās procesi parasti ir devuši spēcīgu stimulu kandidātvalstu attīstībai un ekonomiskajam un demokrātiskajam progresam;

N. tā kā 2023. gada 6. oktobra Granadas deklarācijā Eiropadome atzina, ka ir jāpaātrina reformu centieni kandidātvalstīs un līdztekus tam jāveic sagatavošanās darbi un reformas Eiropas Savienībā;

O. tā kā Eiropadome 2024. gada 27. jūnija secinājumos izklāstīja ceļvedi turpmākajam darbam pie iekšējām reformām; tā kā Eiropadome atzīst, ka, lai stiprinātu ES un Eiropas suverenitāti, ir jāveic reformas, kas ļautu ES sasniegt savus ilgtermiņa mērķus, īstenot savu politiku un prioritātes un reaģēt uz jauno ģeopolitisko realitāti un problēmām;

P. tā kā minētajos secinājumos norādīts, ka iekšējās reformas būtu jāveic paralēli paplašināšanās procesam, lai nodrošinātu, ka politika atbilst nākotnes prasībām un tiek atbilstoši finansēta un ka ES iestādes turpina darboties un rīkoties efektīvi; tā kā Eiropadome ir aicinājusi Komisiju 2025. gadā nākt klajā ar padziļinātu politikas pārskatu, kurā galvenā uzmanība būtu pievērsta četriem virzieniem, proti, vērtībām un tiesiskumam, politikai, budžetam un pārvaldībai;

Q. tā kā gaidāmās paplašināšanās perspektīva rada Eiropas Savienībai trīskāršu problēmu: nodrošināt efektīvas lēmumu pieņemšanas procedūras (efektivitātes problēma), piesaistīt pietiekamus resursus, lai sasniegtu Savienības stratēģiskos mērķus (varas un resursu problēma), un aizsargāt Savienības darbību demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību (demokrātijas problēma);

R. tā kā pirms paplašināšanās veicamās ES iestāžu sistēmas reformas ietver iespējamu diferencētu integrācijas risinājumu ieviešanu tajos gadījumos, ko pieļauj Līgumi; tā kā LES 20., 42. un 46. pantā noteiktās procedūras par ciešāku sadarbību un pastāvīgo strukturēto sadarbību (*PESCO*) ļauj dalībvalstīm, kas to vēlas, padziļināt integrāciju un pastiprināt savu sadarbību jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē;

S. tā kā varētu nekavējoties izmantot pārejas klauzulas, lai konkrētās politikas jomās pārietu no vienprātības uz kvalificēta vairākuma balsošanu (KVB); tā kā LES ir noteikts, ka ES kopējās aizsardzības politikas pakāpeniskas izstrādes galīgais mērķis ir kopīgas aizsardzības izveide ar Eiropadomes vienprātīgu lēmumu, kam jābūt saderīgam ar NATO;

T. tā kā, ņemot vērā Līgumu ierobežoto elastību, būtu jāparedz padziļinātāka reforma, kas ietver mērķtiecīgas izmaiņas Līgumos; tā kā Parlaments ir aktivizējis Līgumu pārskatīšanas procedūru un

iesniedzis Padomei priekšlikumus Līgumu grozīšanai saskaņā ar LES 48. panta 2. punktu,

Izmaksas, ko radītu paplašinātās ES nereformēšana

1. apgalvo, ka ES un kandidātvalstis vienmēr ir izmantojušas paplašināšanos par politisku un ģeopolitisku instrumentu, ar ko veicināt demokrātiju, stabilitāti, drošību un labklājību visā kontinentā; uzskata, ka ES paplašināšanās ir ilgtermiņa ģeostratēģisks ieguldījums;

2. uzsver, ka Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un citas ģeopolitiskas problēmas spilgti parāda, ka paplašināšanās process ir steidzami jāturpina; uzskata — lai paplašināšanās būtu sekmīga un ilgtspējīga, ir vajadzīgs ilgtermiņa politiskais redzējums un drosmīgi lēmumi, kuru mērķis ir veicināt efektīvu, spēcīgu un demokrātisku Eiropu;

3. norāda — pieredze liecina, ka katrs jaunais paplašināšanās vilnis rada jaunas institucionālas un politiskas problēmas un iespējas, kas būtu jārisina savlaicīgi — vēlams, pirms kandidātvalstis kļūst par dalībvalstīm —, lai nodrošinātu ES efektīvu darbību un novērstu institucionālu krīzi; norāda, ka Eiropas projekta vēsturē pirms katras paplašināšanās vai līdztekus tām ir veiktas nepieciešamās iekšējās institucionālās reformas;

4. atzīst, ka vienprātības mērķis ir nodrošināt, ka tiek ņemtas vērā visu dalībvalstu pamatotās bažas; tomēr uzskata, ka paplašinātai ES būs vajadzīga sarežģītāka koordinācija, lai risinātu pašreizējā paplašināšanās procesa problēmas; uzsver, ka ir svarīgi risināt jautājumu par grūtībām, ko rada vienprātība Padomē, tostarp par vienprātības izmantošanu paplašināšanās procesa starpposmos, kas divpusēju jautājumu dēļ var palēnināt jaunu dalībvalstu pievienošanos ES; atgādina, ka LES 49. pants ļauj pāriet uz kvalificēta vairākuma balsošanu, neizdarot izmaiņas Līgumā; norāda uz apgrūtinošo un novecojušo ES budžeta struktūru un pārvaldību, kā arī iespējamo pārdali lauksaimniecības un kohēzijas līdzekļu piešķiršanā; atgādina, ka šajā sakarā ES paplašināšanās rada iespēju pārskatīt galvenās ES rīcībpolitikas; atbalsta iniciatīvas, kuru mērķis ir palielināt lēmumu pieņemšanas procesa efektivitāti, kam ir būtiska nozīme ES konkurētspējas uzlabošanā;

5. atkārtoti pauž nostāju, ka Savienības padziļināšanai, tās paplašināšanās procesiem un Eiropas apvienošanai būtu jānotiek saskaņoti; uzsver, ka ir jāveic ES institucionālās un finanšu reformas, lai risinātu pašreizējā paplašināšanās procesa problēmas un nodrošinātu ES spēju uzņemt jaunas dalībvalstis un veicināt to sekmīgu integrāciju, nedestabilizējot citu dalībvalstu ekonomiku un nepadziļinot sociālo spriedzi;

6. atzīst, ka *ad hoc* risinājumi var noderēt kā pagaidu risinājumi, taču tiem trūkst paredzamības, demokrātiskas pārredzamības un pārskatatbildības, kā arī ilgtermiņa ilgtspējas, ko var nodrošināt tikai strukturālas reformas;

Institucionālo pirmspaplašināšanās reformu mērķi: efektivitāte, vara un demokrātija

7. pauž stingru pārliecību, ka ES institucionālajām reformām neatkarīgi no to pieņemšanā izmantotās lēmumu pieņemšanas procedūras būtu jāpalielina ES spēja rīkoties efektīvi un savlaicīgi; norāda, ka pirms paplašināšanās veicamajām ES iestāžu sistēmas reformām būtu jāatbilst mērķiem uzlabot ES efektivitāti, padarīt ES spēcīgāku pasaules mērogā un padarīt ES demokrātiskāku, leģitīmāku un atbildīgāku;

Efektivitātes problēma

8. uzsver — lai uzlabotu paplašinātās ES efektivitāti, būtu jāpielāgo ES iestāžu sastāvs, tas būtu jāpadara efektīvāks un būtu jāuzlabo iestāžu darbība; ierosina paplašināšanās procesu atbalstīt, ES iestāžu darbībā agrīni un cieši iesaistot kandidātvalstis, piemēram, novērotāju statusā; norāda, ka to varētu sekmīgi panākt tādā pašā veidā kā 2004. gadā notikušās paplašināšanās laikā; kā pozitīvu šādas pakāpeniskas integrācijas piemēru min Komisijas centienus iesaistīt kandidātvalstis drošības un aizsardzības jomā, jo īpaši ietverot atsauci uz tām baltajā grāmatā par ES aizsardzības nākotni, un iekšējās drošības stratēģijā;

9. norāda, ka pirmspaplašināšanās institucionālajās reformās ir jāpievēršas paplašināšanās ietekmei uz Parlamenta sastāvu; uzsver, ka Parlamentam vajadzētu būt tik lielam, lai tas spētu turpināt funkcionēt, vienlaikus nodrošinot pienācīgu demokrātisko pārstāvību; uzsver, ka par prioritāti ir jāizvirza iekšējais un starpiestāžu darbs, kas tiek veikts, lai noteiktu pastāvīgu vietu sadales mehānismu, kas var nodrošināt taisnīgu, pārredzamu un noturīgu demogrāfisko un ģeogrāfisko pārstāvību atbilstoši līdzsvarotas proporcionalitātes principam; atkārtoti pauž nostāju, ka jautājums par Parlamenta sastāvu būtu jāskata kopā ar jautājumu par balsošanas sistēmu Padomē;

10. norāda, ka pašreizējā Komisijas sastāvā ir jāņem vērā paplašināšanās; šajā sakarā atgādina par Lisabonas līgumā paredzēto elastību; uzsver, ka, samazinot LES 17. panta 5. punktā noteikto komisāru kolēģijas sastāvu, ir jāturpina nodrošināt ģeogrāfiski, demogrāfiski un dzimu ziņā līdzsvarots Komisijas sastāvs;

11. atzīst, ka ir jāapsver iespēja pārskatīt Padomes darbību un lēmumu pieņemšanas procesu, ņemot vērā paplašināšanos; norāda, ka ir

jāmaina kvalificēta balsu vairākuma definīcija, lai uzlabotu līdzsvaru starp lielākām un mazākām valstīm un saglabātu augstāku balsu minimumu attiecībā uz vissvarīgākajiem un politiski delikātākajiem lēmumiem; šajā sakarībā atgādina par 2023. gada 22. novembra rezolūciju par Eiropas Parlamenta Līgumu grozījumu projektu, jo īpaši par balsu vairākumu Padomē; uzsver, ka paplašināšanās kontekstā Padomes lēmumiem ir jābūt maksimāli pārredzamiem un ētiskiem;

12. ierosina stiprināt un reformēt LES 7. pantā paredzēto procedūru, izbeidzot vienprātību Eiropadomes lēmumu pieņemšanā, ieviešot skaidru grafiku un ieceļot Eiropas Savienības Tiesu par arbitru pārkāpumu gadījumā;

Varas un resursu problēma

13. atkārtoti aicina pārskatīt DFS pārvaldību, jo īpaši piešķirot pilnīgi vienlīdzīgas likumdošanas pilnvaras attiecībā uz ES budžeta izdevumiem, tostarp DFS pieņemšanu;

14. pauž pārliecību, ka nākamajā DFS būtu jāsaglabā pašreizējā obligātā pārskatīšanas klauzula paplašināšanās gadījumā un valstīm piešķirtais finansējums nebūtu jāietekmē; uzsver, ka nākamajā DFS būs jāparedz arī atbilstoši pārejas un pakāpeniskas ieviešanas pasākumi galvenajās izdevumu jomās, piemēram, kohēzijā un lauksaimniecībā, pamatojoties uz rūpīgu ietekmes novērtējumu dažādās nozarēs;

15. uzskata, ka nākamajai DFS ir izšķiroša nozīme, lai sagatavotu Eiropas Savienību paplašināšanās procesam un kandidātvalstis — pievienošanās procesam;

16. atgādina par Parlamenta nostāju, kas pausta 2025. gada 7. maija rezolūcijā par pārstrādātu ilgtermiņa budžetu Savienībai mainīgā pasaulē[7], proti, ka ES ilgtermiņa budžetā ir jāatsakās no vēsturiski ierobežojošā, pašnoteiktā līmeņa, proti, 1 % no agregētā nacionālā kopienākuma; uzsver, ka Dragi un Letas ziņojumi ir parādījuši, ka ir vajadzīgi ievērojami papildu pašu resursi, lai ES kļūtu konkurētspējīgāka, pabeigtu taisnīgu un zaļu pārkārtošanos un spētu līdz 2030. gadam autonomi aizsargāties pret Krievijas agresiju;

17. uzsver, ka DFS laikposmam pēc 2027. gada un efektīvākam budžetam, tostarp jaunajai pašu resursu paketei, būtu jāļauj ES apņēmīgi virzīties uz paplašināšanos, vienlaikus aizsargājot pašreizējo politiku, programmas un prioritātes;

Demokrātijas problēma

---

7 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0090.

18. uzsver, ka ir svarīgi stiprināt ES politikas demokrātisko leģitimitāti, nostiprinot Eiropas Parlamenta — vienīgās tieši ievēlētās iestādes, kura pārstāv ES pilsoņus, — lēmumu pieņemšanas un kontroles tiesības, tostarp spēcīgas tiesības veikt izmeklēšanu;

19. uzsver, ka ES pievienošanās sarunvalstu parlamenti pilda svarīgu lomu ES pievienošanās procesā, jo īpaši pieņemot ar pievienošanos saistītus tiesību aktus, un akcentē, ka šajā sakarā svarīga ir parlamentārā sadarbība un vienprātības veidošana jautājumos, kas saistīti ar pievienošanos ES; atkārtoti norāda uz Eiropas Parlamenta gatavību izmantot savus politiskos un tehniskos resursus, lai palīdzētu pievienošanās sarunvalstu parlamentiem panākt progresu ar ES saistīto reformu programmas īstenošanā, tostarp izmantojot demokrātijas atbalsta pasākumus; atzinīgi vērtē progresu, kas panākts vairākās kandidātvalstīs, tostarp izmantojot mediācijas pasākumus un Žana Monē dialoga procesu;

20. uzsver, ka ES lēmumu pieņemšanas procesu reformas nolūkā ir jāpilnvaro Parlaments, piešķirot tam tādas pašas tiesības kā Padomei; atkārtoti aicina Parlamentu iegūt pilnīgas likumdošanas iniciatīvas tiesības — pilnvaras ieviest, grozīt vai atcelt Savienības tiesību aktus; pauž pārliecību, ka vispārējas un tiešas iniciatīvas tiesības vēl vairāk stiprinātu ES demokrātisko leģitimitāti un paplašinātu ES pilsoņu tiesības;

21. atzīst, ka Parlamenta tiešās iniciatīvas tiesības nebūt nav pietiekami plašas, lai tas varētu pārstāvēt ES pilsoņu, pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru viedokli Eiropas iestādēs, faktiski atstājot Komisijai monopolstāvokli likumdošanas iniciatīvas īstenošanā;

22. uzsver, ka jau Lisabonas līgums piešķir Parlamentam tiešas iniciatīvas tiesības, atzīstot tā kompetenci pašam organizēties, tā kontroles funkciju un demokrātisko leģitimitāti kā vienīgajai tieši ievēlētajai ES iestādei;

23. uzskata, ka ir būtiski uzlabot Parlamenta pārredzamību un demokrātisko pārskatatbildību, stiprinot vēlēšanu Eiropas dimensiju un nosakot vienotus vēlēšanu noteikumus visā ES; aicina vienīgo dalībvalsti, kas to vēl nav izdarījusi, ratificēt Padomes Lēmumu 2018/994[8]; aicina Padomi strādāt ar ierosinājumiem, kas izklāstīti

---

[8] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2018/994 (2018. gada 13. jūlijs), ar ko groza Aktu par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlēšanu vispārējās tiešās vēlēšanās, kurš pievienots Padomes 1976. gada 20. septembra Lēmumam 76/787/EOTK, EEK, Euratom (OV L 178, 16.7.2018., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

Parlamenta 2022. gada 3. maija nostājā[9]; atkārtoti aicina Parlamentu un Padomi panākt progresu sarunās par pastāvīga Eiropas Parlamenta vietu sadalījuma mehānisma ieviešanu;

Institucionālo pirmspaplašināšanās reformu īstenošanas līdzekļi

24. uzskata, ka iepriekš minētos institucionālo pirmspaplašināšanās reformu mērķus var sasniegt ar dažādiem līdzekļiem, tostarp aktivizējot spēkā esošajos Līgumos paredzētās elastības iespējas un izdarot vienu vai vairākus mērķtiecīgus grozījumus Līgumos;

25. atgādina, ka saskaņā ar pašreizējo ES tiesisko regulējumu jau ir iespējami vairāki elastības risinājumi, ko skaidri apliecina pieredze saistībā ar Šengenas zonu, kas ir viens no lielākajiem ES sasniegumiem, un vienotu valūtu, piemēram, ir pārejas klauzulas, ciešāka sadarbība, konstruktīva atturēšanās balsojumos, *PESCO* un atsevišķu noteikumu nepiemērošanas mehānismi; atgādina, ka pievienošanās procedūru kontekstā ir iespējams apspriest pakāpeniskas ieviešanas risinājumus, pagaidu atkāpes un pārejas periodus konkrētās politikas jomās;

26. atkārtoti pauž nostāju, ka diferencētai integrācijai vienmēr jānotiek Līguma satvarā, jāsaglabā ES iestāžu vienotība un tā nedrīkst radīt paralēlu institucionālu kārtību vai pasākumus, kas ir netieši pretrunā ES tiesību aktu garam un pamatprincipiem, bet tā vietā būtu jāļauj vajadzības gadījumā izveidot īpašas struktūras, neskarot ES iestāžu kompetenci un lomu;

27. uzsver, ka spēkā esošajos Līgumos paredzētās elastības iespējas ļauj darīt vairāk, lai virzītos uz Eiropas aizsardzības savienību, neprasot visaptverošu Līguma reformu procesu; uzsver, ka pastāvīgas Eiropas aizsardzības savienības izveidei galu galā būs vajadzīgs vienprātīgs lēmums saskaņā ar 42. panta 2. punktu;

28. uzsver, ka aizsardzības jomā *PESCO* (bijušais LES 46. pants) ļauj dalībvalstu grupai virzīties uz Eiropas aizsardzības sistēmas izveidi; norāda, ka, neraugoties uz to, ka *PESCO* ir izmantota galvenokārt industriālās aizsardzības projektos, tai ir plašāks potenciāls ļaut dalībvalstīm, kuras to vēlas, nekavējoties institucionalizēt kopīgo aizsardzību pat tad, ja Eiropadomē nav vienprātības;

29. uzsver, ka saskaņā ar spēkā esošajiem Līgumu noteikumiem lēmums, kas pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, ļautu izveidot Eiropas aizsardzības sistēmu saskaņā ar LES 42. panta 6. punktu un

---

9 Eiropas Parlamenta 2022. gada 3. maija normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Padomes regulai par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās, ar ko atceļ Padomes Lēmumu (76/787/EOTK, EEK, Euratom) un šim lēmumam pielikumā pievienoto Aktu par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās (OV C 465, 6.12.2022., 171. lpp.).

10. protokola 1. panta b) punktu, vienlaikus dodot iespēju citām dalībvalstīm pievienoties vēlāk, kā tas bija ekonomiskās un monetārās savienības gadījumā; šajā sakarā aicina Komisiju un dalībvalstis, kuras to vēlas, nekavējoties aktivizēt *PESCO* noteikumus;

30. aicina Komisiju un Padomi skaidri paziņot politikas pārskatu konstatējumus un sadarbībā ar Parlamentu izstrādāt reālistisku ceļvedi ar secīgiem soļiem, kā īstenot vajadzīgās institucionālās reformas saistībā ar paplašināšanās procesu;

°

° °

31. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.